

14/10/2020

Nou llibre: "The Politics of Chemistry. Science and Power in Twentieth-Century Spain"

Agustí Nieto-Galan, professor i catedràtic d'Història de la Ciència de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), ha publicat el llibre "The Politics of Chemistry. Science and Power in Twentieth-Century Spain". Aquesta obra analitza el paper polític dels químics a l'Espanya del segle XX, i la seva col·laboració en projectes acadèmics, militars i industrials. Les molècules, en aparença neutrals i objectives, esdevenen mediadors flexibles, que uneixen les ambicions professionals a ideologies sovint contraposades.

Extreta del blog "Les muntanyes de la guerra, GEBAL"Grup d'Estudis de la Batalla de Llevant".

La ciència del segle XX sovint s'associa a noms mítics de la física, com Marie Skłodowska-Curie, Max Planck, Niels Bohr i Albert Einstein, o potser a la revolució de la biologia molecular i el descobriment de l'ADN el 1953 de James Watson i Francis Crick. En canvi, la química queda lluny de les grans epopeies intel·lectuals i les narracions del progrés científic del segle, i és sovint relegada al desenvolupament industrial. L'estigma es construeix sobretot després de la publicació de *Silent Spring* (1962) de Rachel Carson i arran de les preocupacions mediambientals, la contaminació i les propietats tòxiques i nocives dels productes sintètics.

El llibre *The Politics of Chemistry. Science and Power in Twentieth-Century Spain*, (Cambridge University Press, 2019) de l'historiador de la ciència Agustí Nieto-Galan rescata la química de la seva posició marginal, recupera noms com Gilbert N. Lewis i Linus Pauling i

teixeix, en el cas espanyol, una història contextualitzada en una època d'extrems: entre la fabricació d'armes químiques per a la Primera Guerra Mundial i la col·laboració amb règims dictatorials, i la participació en democràcies liberals, en el món dels colorants sintètics, els fàrmacs i els plàstics que han transformat la vida quotidiana de milions de persones.

Nieto-Galan ha estudiat la comunitat química espanyola des de la Restauració Borbònica, passant per la Segona República, la Guerra Civil, i fins a la Dictadura de Franco. La química no estava deslligada de somnis de modernitat, connexions internacionals, intercanvis, laboratoris cosmopolites, però també d'exilis, guerres, repressió i lluites per la identitat professional. Mitjançant una reconstrucció històrica detallada, Nieto-Galan desemmascara la retòrica de la neutralitat de la professió. Alguns químics (i poques químiques) comparten valors cosmopolites, republicans i liberals, però també d'altres se sumaren a ideals totalitaris, autàrquics i tecnocràtics del règim imperant, mentre les seves molècules, aparentment "innocents", jugaven en diferents batalles polítiques. *The Politics of Chemistry* dona peu a una reflexió àmplia pel que fa a la forma en què els químics van establir vincles industrials i militars per fer prosperar la nació i l'economia. Discuteix com els químics van "co-construir" diferents règims polítics al llarg del segle XX, i com es van convertir en agents ideològics poderosos en les seves societats contemporànies. També mostra com, durant els períodes foscos, alguns van guiar l'agenda científica i política, tot abandonant les seves responsabilitats cíviques (en termes de Hannah Arendt).

Agustí Nieto-Galan revisa la idea d'una història de la ciència del segle XX i d'Espanya com un progrés acumulatiu i apolític. L'autor recupera generacions de químics, que la Guerra Civil i el Franquisme ens havien fet oblidar. És precisament a través d'aquestes biografies que conceptes polítics clau del segle XX com modernitat, republicanisme, guerra, totalitarisme, autarquia, tecnocràcia, liberalisme poden ser llegits a través de la química, i en connexió amb les preocupacions polítmiques actuals.

Pots seguir el blog d'Agustí Nieto-Galan a Cambridge University Press <http://www.cambridgeblog.org/2019/08/the-dark-side-of-molecules-politics-and-chemistry-in-the-20th-century/>

Agustí Nieto-Galan

Centre d'Història de la Ciència (CEHIC).
Departament de Filosofia.
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).
Agusti.Nieto@uab.cat

Referències

Agustí Nieto-Galan, (2019). **The Politics of Chemistry: Science and Power in Twentieth-Century Spain (Science in History)**. Cambridge: Cambridge University Press.
[Doi:<https://doi.org/10.1017/9781108687614>](https://doi.org/10.1017/9781108687614)

[View low-bandwidth version](#)